

Posudek na diplomovou práci Anny Vrkoslavové: Skauti a Salesiáni: problémy sekularismu dnešní doby. Univerzita Pardubice 2023.

Práce autorky se věnuje porovnání hodnot, které předávají skauti a salesiáni mládeži z hlediska jejich náboženského a sekulárního rámce. Zajímá ji, zda předávané hodnoty jsou vcelku totožné, avšak pouze interpretované v jiném rámci (sekulárním či náboženském) a jakou má tato sekularizace podobu. Svoje teze má podložené hlubokým studiem teoretické literatury, zejména antropologa De Roovera, který poukazuje na to, že i sekularizované evropské myšlení stále funguje na podkladu křesťanských struktur. S takto poctivou aplikací teoretických konceptů a propojení s terénním výzkumem se nesetkávám často, celý autorčin výzkum je diskusí s touto teorií. Autorka má rovněž přehled o sociologické a antropologické literatuře k hodnotám a o religionistických teoriích sekularismu.

Výzkumné kapitoly jsou uvozeny pramenným výzkumem hodnotových rámců skautingu a salesiánů, jejich vývojem v rámci historie obou hnutí a jejich porovnáním. V tomto porovnání poukazuje autorka na to, že hodnotové rámce a struktury jsou opravdu podobné, jen u skautů došlo k odstranění explicitně křesťanského rámce a jeho nahrazení určitými univerzalistickými koncepty typu Pravda a Láska nebo řád.

Terénní výzkum probíhal na výpravě a táboře skautského oddílu, do kterého autorka kdysi sama docházela, a na akcích salesiánů. Dále proběhlo dvanáct polostrukturovaných rozhovorů, po čtyřech v prostředí sekulárních skautů, křesťanských skautů a salesiánů (při kterých autorka netypicky dávala před rozhovorem otázky přečíst).

Paradoxní bylo, že v průběhu terénního pobytu u skautů (kratší pobyt na táboře a vánoční výprava) nezaznamenala téměř žádné explicitně předávané hodnoty a rozhovory potvrdily, že se skauti zaměřují spíše na zábavnost programu a hodnotové postoje jsou předávány mimoděk, v průběhu fungování kolektivu. Sekulární skauti měli rovněž větší potíže s diskusí o hodnotách, protože jim chyběl jednotící rámeček. Křesťanští skauti a zejména pak salesiáni měli naopak hodnotový rámeček velmi dobře ukotvený a cíleně hodnoty předávali i v rámci programu. I u nich se však velká část hodnot předávala přirozeně skrze chování vedoucích a kolektivů. Salesiáni rovněž považovali své hodnoty za univerzálnější, než sekulární skauti (a v tom se skauti „v terénu“ odlišují od oficiální skautské literatury). Došlo víceméně k potvrzení hypotézy autorky o předávání podobných hodnot a chybění křesťanského rámce u sekulárních skautů, což má za následek určitou nejistotu a menší „hloubku“ v diskusí o hodnotách.

Zaujala mě citace ze strany 71, která poukazuje na to, že skauti mají naopak více propracovanou představu o výchově: *„Skauti mají více jasnou a konkrétní představu, jaké poselství chtějí předat dětem a jde o specifickou představu, jaké lidi by chtěli vychovat, zatímco salesiáni většinou zmiňovali bezpečné prostředí, víru v Boha a dát jim péči, kterou potřebují.“* Protože jsem v textu nenalezla příliš příkladů z terénu, kde by se toto ukazovalo, je toto tvrzení dané spíše propracovanějšími skautskými pedagogickými příručkami? K hypotetické diskusí by mohlo být i to, zda salesiánská výchova, kde se o hodnotách více diskutuje, vychová člověka, který se bude chovat „lépe“ než děti, které prošly skautskými oddíly (tedy zda to, že jsem si schopena hodnoty vysvětlit, vede k „hodnotnějšímu“ chování) ☺.

Práce má celkově vysokou úroveň jazykovou, chyby jsou minimální. Na str. 54 došlo k opomenutí červené barvy.

Ráda doporučuji práci k obhajobě s hodnocením výborně, A. Myslím, že by ji bylo možné doporučit i na univerzitní cenu a s autorkou prodiskutovat směřování k doktorátu.

V Praze dne 28. 7. 2023,

Hana Synková